

Kyselytulokset 2024

Urjalan vanhemmat ry toteutti urjalalaisille vanhemmille suunnatun kyselyn kevään 2024 aikana. Vastausaika kyselyyn oli 5.2.2024 - 31.3.2024. Kyselyn tuloksia käytetään yhdistyksen vaikuttamistyön pohjana, jonka tavoitteena on edistää urjalalaisten vanhempien osallisuutta heitä koskevissa asioissa.

Kyselyyn vastattiin anonyymisti, eikä vastaajista kerätty minkään tasoisia tausta- ja henkilötietoja. Kyselyn tulokset vielä anonymisoitiin analyysivaiheessa tarpeen mukaan ja yksittäiset vastaukset hävitetään 30.6.2024 mennessä.

Vastauksia kyselyyn tuli määräajan puitteissa 59 kappaletta, mitä voidaan pitää kohtuullisen hyvänä otantana (n. 14 %) suhteutettuna lapsiperheiden määrään Urjalassa (noin 430 kpl, Urjalan hyvinvointikertomus 2017–2020).

Analyysin tulokset julkaistaan Urjalan vanhemmat ry:n Facebook -sivuilla. Raportti toimitetaan Urjalan vanhemmat ry:n jäsenille jäsenkirjeellä. Lisäksi raportti toimitetaan sähköpostilla Urjalan kunnan päättäjille ja tarpeenmukaisille viranhaltijoille. Aineiston purkamisen ja analyysin on toteuttanut Urjalan vanhemmat ry:n puheenjohtaja Kalle Itkonen 5.5.2024.

Urjalalaisten vanhempien osallisuus lapsiperheitä koskevassa päätöksenteossa Urjalan kunnassa

Kuulluksi tuleminen on yksi merkittävä tekijä osallisuuden kokemuksen muodostumisessa (THL, Osallisuuden osa-alueet ja osallisuuden edistämisen periaatteet, 2024). Enemmistö vastaajista (n.56 %) koki tulevansa riittävällä tavalla kuulluksi, kaksi vastaajaa oli tullut kuulluksi jopa erittäin hyvin (n. 3 %). Loput vastaajista (41 %) oli kokenut tulevansa kuulluksi vain välttävästi tai huonosti (n. 5 %).

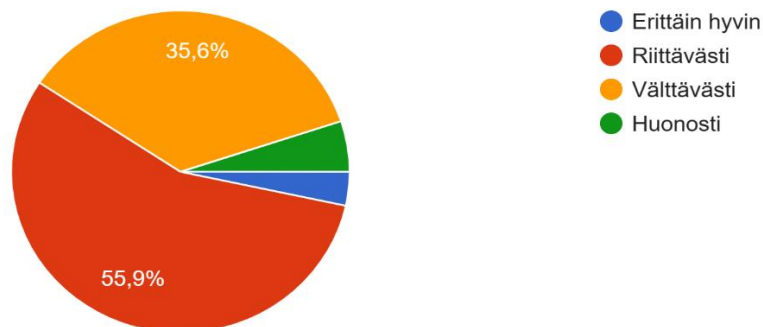
Vastaajat perustelivat vastauksiaan esimerkiksi näin:

”Moni asia tulee vanhempien tietoon vasta päätettynä.”

”Varhaiskasvatustilojen osalta vanhempia ei ole kuultu juurikaan”

Miten koet tuleviasi kuulluksi Urjalassa vanhempana?

59 vastausta

Kuva 1.

Vanhempien vaikuttamismahdollisuudet lapsiperheitä koskevassa päätöksenteossa

Kokemukset omista vaikuttamismahdollisuuksista ovat myös merkittävässä roolissa osallisuuden kokemuksen synnyssä. Selkeä enemmistö (n. 71 %) urjalalaisista vanhemmista kokivat vaikuttamismahdollisuutensa vain välttävinä tai huonoina. Noin 5 % prosentilla oli kokemus siitä, että voivat vaikuttaa erittäin hyvin päätöksentekoon, ja loput (n. 24 %) kokivat vaikuttamismahdollisuutensa riittävinä.

Vastauksia perusteltiin näin:

”Välttävästi lähinnä siksi, etten itse ole aktivoitunut vanhempana.”

”Tuntuu, että tietyt asiat (esim.koulujen yhdistämisen kauhealla tohinalla liian aikaisin) pyritään jyräämään vaikka äkkiä ja väkisin läpi. Kun nyt on vaan keksitty joku järjetön visio, että näin tämä toimii. Järkipuheet, perustelut ja lausunnot eivät sitten enää auta.”

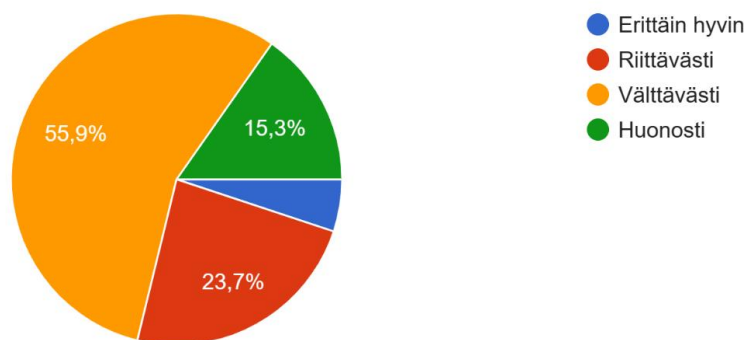
”Juuri tuo että kuuntelevatko päättäjät vanhempia vai millä perusteella mitään päätetään.”

”Ei ole järjestetty juurikaan tilaisuuksia joihin voisi osallistua.”

”Päättäjät eivät kerro julkisesti poliittisten päätösten taustoista, jotka koskevat lapsia ja nuoria”

Kuinka koet voivasi vaikuttaa Urjalassa lapsia ja perheitä koskevassa päätöksenteossa?

59 vastausta

Kuva 2.

Lasta koskeva päätöksenteko

Lasta koskevissa päätöksissä vastaajat olivat kokeneet vanhempien vaikuttamismahdollisuudet suurimmalta osalta riittäväksi tai erittäin hyväksi (n. 63 %). Vaikuttamismahdollisuuksia välttäväksi tai huonoksi arvioi noin 37 % vastaajista. (kuva 3.).

”Lastenhoitopaikkojen päätöksissä toiveiden kuuntelu”

”Aseman koulun lakkautuksessa en ole tullut kuulluksi lainkaan kunnan puolelta. Ala arvoista!”

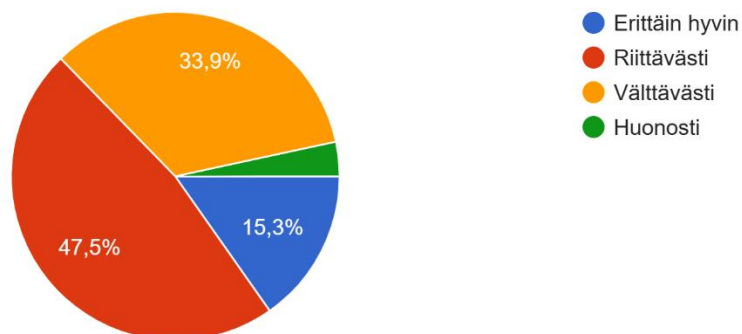
”Vei yhden syyslukukauden, että päästiin siihen tavoitteeseen, minkä nuori ja vanhemmat näki nuorelle parhaaksi.

”Ainakin tähän asti asiat sujuneet hyvin.”

”Arjen tason päätöksissä kyllä, isomman linjan päätöksissä heikommin”

Kuinka koet voivasi vaikuttaa lastasi koskevissa päätöksissä?

59 vastausta

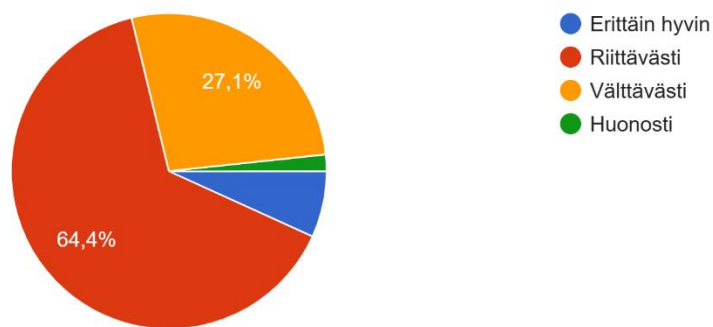
Kuva 3.

Osallisuuden kokemusten lisäksi vanhemmilta tiedusteltiin kokemuksia vanhemmuuteen saadusta tuesta

Suurin osa vastaajista oli saanut tukea vanhemmuuteen riittävästi tai erittäin hyvin (kuva 3.) Yksi vastaaja oli saanut tukea vanhemmuuteensa huonosti ja loput välttävästi. Kun kysyttiin tuen lähdettä (kuva 4.), niin vastauksissa korostuivat vanhempien omat läheisverkostot. Julkisista palveluista mainittiin useissa vastauksissa neuvola, oppilas- ja opiskeluhuollon palvelut ja varhaiskasvatus. Vastauksissa oli yksittäisiä mainintoja myös koulun vanhempainilloista, opettajista sekä sosiaalihuollosta. Jotkut vastaajat olivat saaneet tukea vanhemmuuteensa seurakunnalta ja yksittäinen vastaaja järjestöltä (MLL).

Koetko saavasi riittävästi tukea vanhemmuuteesi?

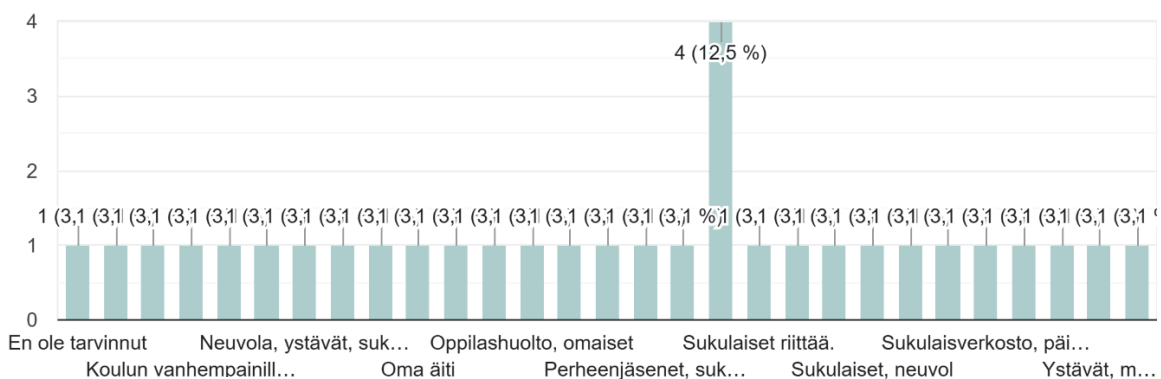
59 vastausta

Kuva 4.

Kerro, mistä (esim. oppilashuolto, seurakunta, jne) tai keneltä (esim. naapuri, sukulaisverkostot, jne.) olet saanut tukea vanhemmuuteesi?

32 vastausta

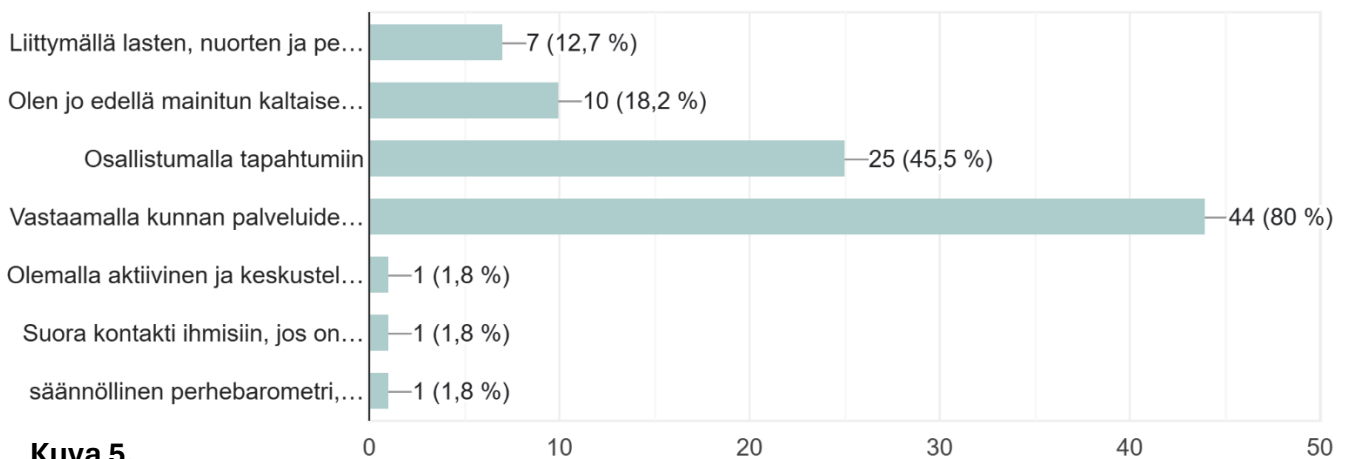
Kuva 5.

Miten vanhemmat itse haluaisivat vaikuttaa lasten, nuorten ja perheiden asioissa?

Vastaajille mieluisia vaikuttamismahdollisuuksia ovat erilaiset kunnan (koulu, varhaiskasvatus, kehittäminen) tuottamat kyselyt sekä keskustelutilaisuudet ja erilaiset tapahtumat. Myös lasten, nuorten ja perheiden asioita ajavien yhdistysten kautta vaikuttaminen nähtiin mahdollisuutena. Parissa vastauksessa tuotiin esille myös aktiivisen ja suoran vaikuttamisen mahdollisuudet. (kuva 5.)

Miten haluaisit itse vaikuttaa lasten, nuorten ja perheiden asioissa?

55 vastausta

Kuva 5.

Kyselyssä oli myös mahdollisuus avoimelle palautteelle

”Urjalassa ovat koululaisten harrastus- ja vapaa-ajan toiminnan mahdollisuudet vähäiset. Toivoisin joltakin järjestävältä taholta esim. yhteisiä reissuja esim. teatteriin, joihinkin tapahtumiin yms. joihin voisi omalla rahalla lähteä mukaan, jos vain kuljetus järjestyisi.”

”Urjalan aseman koulun lopettaminen huonontaa lasten hyvinvointia ja luo liikaa painetta yhtenäiskoululla, joka on jo tupaten täynnä.”

”Lasten etu on tärkeintä.”

Yhteenveto ja johtopäätökset

Tuloksista on pääteltävissä, että vanhemmat kokevat vaikuttamismahdollisuutensa lapsia, nuoria ja perheitä koskevassa päätöksenteossa kehnoiksi Urjalassa. Avoimissa vastauksissa tuotiin esiin kokemuksia siitä, että asioista tiedottaminen tapahtuu vasta, kun päätökset asiaan liittyen on jo tehty. Vastaajilla oli myös kokemuksia siitä, että mielipiteitä kysytään kyllä, mutta nämä eivät vaikuta päätöksentekoon. Edellä mainitut esimerkit voisivat kertoa siitä, että vastaajien kokemukset osallisuudesta ovat jääneet näennäisen osallisuuden tasolle. Tällä tarkoitetaan sitä, että vanhempia on saatettu osallistaa päätöksenteossa, mutta ei ole pystytty esimerkiksi mahdollistamaan kokemusta kuulluksi tulemisesta. Tätä tulkintaa tukee vastaajien kokemukset siitä, etteivät tule aina Urjalassa kuulluksi, vaikka tämä ei yksistään selitä sitä, miksi vastaajat kokevat vaikuttamismahdollisuutensa heikkoina.

Voisiko heikkona koetut vaikuttamismahdollisuudet osaltaan kertoa siitä, ettei vaikuttamisen paikkoja koeta olevan riittävästi? Yhdessä vastauksessa esimerkiksi peräänkuulutettiin enemmän keskustelutilaisuuksia lasten, nuorten ja perheiden asioihin liittyen. Vastaavia tilaisuuksia on kaipaillu myös Urjalan vanhemmat ry:n hallituksen jäseniin kohdistuneissa suorissa yhteydenotoissa, jotka ovat ajoittuneet sivistyspalveluiden palveluverkkoselvityksen yhteyteen. Vastauksissa oli otettu esiin myös vanhemman oma aktiivisuus vaikutusmahdollisuuksien lisäämiseksi, mitä voidaan pitää merkittävänä tekijänä. Osallisuus kun vaatii osallistumista.

Kuulluksi tulemisen kokemukset vastasivat melko yhteneväisesti kokemuksiin vaikuttamismahdollisuuksista lasta koskevassa päätöksenteossa, joita enemmistö eli noin 60 % vastaajista arvioi myönteisiksi. Yhdessä esimerkissä vanhempi oli kokenut tulevansa kuulluksi ja pystyneensä vaikuttamaan lapsen hoitopaikan valintaan.

Vanhemmuuden tukeen liittyvät vastaukset kertovat selvästi siitä, että vastaajien enemmistöllä on hyvät ja tiiviit läheisverkostot, jotka tukevat näiden perheiden hyvinvointia. Läheisverkostojen tuen merkitys korostuu kunnassa, jonka perheiden palvelut eivät ole niin laajat kuin esimerkiksi joissakin kasvukunnissa.

Vastaajien joukossa oli kuitenkin hieman vajaa kolmannes niitä, joilla ei tätä läheisverkoston tuomaa tukea ole saatavilla ja kokemus muusta tuesta on

heikko. Usein avun hakemisen kynnyskin koetaan tarpeettoman korkeaksi. Voisiko yksi ratkaisu näihin tilanteisiin olla kouluun ja varhaiskasvatukseen kehitettävät herätteet, joiden pohjalta automaattisesti lähdettäisi perheeltä tiedustelemaan tuen tarpeita?

Suosituimmiksi ja itselleen mieluisimmiksi vaikuttamistavoiksi vastaajat nostivat erilaiset kunnan järjestämät kyselyt sekä yleisötilaisuudet. Noin kolmannes vastaajista näki myös aktiivisen vaikuttamisen joko suoran vaikuttamisen keinoin tai yhdistystoiminnan kautta yhtenä mahdollisuutena. Puhuttaessa lasten, nuorten ja perheiden asioista, vaikuttaa kulloinkin käytettävissä olevat voimavarat vanhemman kykyyn olla aktiivinen vaikuttaja eikä tämä varmasti ole aina vanhemmalle mahdollista myönteisestä tahtotilasta huolimatta. Kun pohditaan erilaisia kyselyitä ja tilaisuuksia osallisuuden näkökulmasta, niin kuulluksi tulemisen kokemuksen mahdollistamista olisi hyvä pohtia tarkkaan, ettei osallisuuden kokemus jäisi piippuun ja toteutuisi vain näennäisesti.

Kyselyn tulosten perusteella voimme lopuksi vielä todeta, että Urjalassa on selvästikin paljon perheitä, jotka kokevat osallisuutensa olevan riittävällä tasolla eli paljon tehdään varmasti asioita jo vanhempien osallisuus huomioiden, ainakin arkisempien, yksittäisiä perheitä koskettavien prosessien osalta. Yhtä varmasti voimme todeta, että on paljon asioita, jotka voimme hoitaa tulevaisuudessa entistäkin paremmin, jotta osallisuuden kokemus mahdollistuisi mahdollisimman monelle täysimääräisesti. Tämä korostuu erityisesti päätöksentekoprosesseissa, jotka koskettavat lapsia, nuoria ja perheitä laajemmin.

Urjalan vanhemmat ry haluaakin haastaa viranhaltijoita ja päättäjiä kyseenalaistamaan vakiintuneita ajattelu- ja toimintamallejaan. Haastamme edelleen pohtimaan erimerkiksi seuraavia kysymyksiä: mitä osallisuus on? Miten tämä toteutuu päätöksenteossa? Riittävätkö demokraattinen yhteiskuntajärjestelmämme ja nykyiset käytänteet takaamaan osallisuuden kokemukset kuntalaisille? Miten voisimme kehittää päätöksentekoprosesseja niin, että osallisuus voisi mahdollistua entistä paremmin? Näihin pohdintoihin otamme yhdistyksenä mieluusti osaa, jos se nähdään mahdollisena.

5.5.2024 Urjalassa

Urjalan vanhemmat ry

puheenjohtaja Kalle Itkonen